

Patirtis ir jaunystė — greta

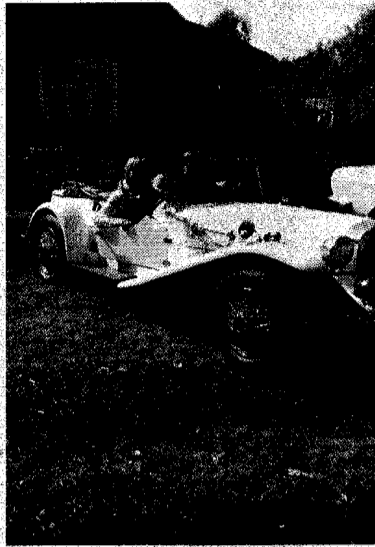
Interviu su Putinų gimnazijos matematike ir biologe

Česlova Banišauskienė. Ką tik baigusi pedagoginį institutą Vilniuje 1983 m.

Buvę auklėtiniai 1990 m.

Laisvalaikis.

Nuotraukos iš asmeninio archyvo

1974-ieji — Putinų gimnazijos pradžia, ištakos. Tik ji tada vadinosi Alytaus 6-ąja vidurinė mokykla. Vos ne pusšimtis metų — reikšminga laiko juosta, kurion telpa visas darbingas mokytojo gyvenimas, o ir dar daugiau.

Tad kilo mintis pakalbinti šios gimnazijos matematikos mokytoją metodininke Česlovą Banišauskienę, apžvelgiančią pedagoginį kraštą, sukauptą vien tik šioje mokykloje per 36 metus, ir keturis sykius mažiau už kolegę savo pedagoginę karjerą tęsiančią vyresniąją biologijos mokytoją Vaidą Sakalauskienę apie rūpesčius ir džiaugsmus mokykloje, apie patyrusias ir jaunas pedagoges požiūrį į švietimo sistemą, šiuolaikinį ugdymą.

Prieš pokalbį paprašyta mokytoja Česlova iš asmeninio archyvo interviu iliustracijai pateikė tris nuotraukas bei žiupsnelį autobiografinių duomenų. Štai jie:

„Gimiau 1960 m. Trakų rajone, Marytės ir Adomo Kvietkauskų šeimoje. Vaikystė prabėgo Lentvario miestyje. 1979 m. baigusi Lentvario vidurinę mokyklą, įstojau į Vilniaus pedagoginį institutą, Matematikos fakultetą. Baigusi pedagoginį, pradėjau dirbti Alytaus 6-ojoje vidurinėje mokykloje

ir dar dirbu Putinų gimnazijoje. Su Vygandu Banišausku, dirbančiu irgi Putinų gimnazijoje, užaugino-me dvi dukras, kurios mokėsi mūsų gimnazijoje. Dabar džiaugiamės 3 vaikais.“

— Ką galvojote pasirinkdama pedagogės matematikės kelią? Kuo Jums ypatinga pedagoginio darbo pradžia?

— Pedagogės kelią pasirinkau dar sėdėdama mokykliniame suole. Su malonumu padėdavau draugams paruošti matematikos namų darbus, mokėdavau paaiškinti. 10-toje klasėje matematikos mokytoja prašydavo pataisyti klasės mokinių kontrolinius darbus, o dar vėliau leisdavo rašyti pažymius klasiosams. Tai padarė man didelį įspūdį. Sužinoję klasiškai darė spaudimą, kuriam nepasidaviau. Kita priežastis — mama svajonoje tapo mokytoja, deja, jos svajonė neišsipildė. Pati pradžia buvo sunki: nuolatinis sąsiuvinų taisymas, dokumentų pildymas, pasiruošimas pamokoms, o dar buvau ką tik ištekėjusi, maži vaikai, jų ligos. Ir sąsiuvinų taisymas nebeteikė tiek džiaugsmo, kiek besimokant mokykloje.

— Yra žinoma, kad šandien Lietuvos mokytojų amžiaus vidurkis — 48 metai. Pedagogų iki

29 metų yra kiek daugiau nei 3 procentai. Gal galimos tendencijos gąsdina visuomenę ar ministeriją, tačiau ne jau dešimtus metus dirbančią pedagogę Vaidą Sakalauskienę. Taigi, papasakokite Jūs, mokytoja Vaida, apie savo pedagoginio kelio pradžią.

— Teisingą sprendimą dėl savo ateities priėmiau dar būdama dvyliktoje klasėje — patiko gamtos mokslai, norėjau dirbti su vaikais, todėl ilgai nedvejodavau. Pačios studijos buvo labai įdomios. Ryškiausiai man išiminė lauko praktikas. Per jas važinėdavome ir atlikdavome įdomių užduočių įvairiose Lietuvos vietose. Tyrinėdavome vandens telkinius, dirvožemį, stebėdavome šikšnosparnius, rinkome bestuburių gyvūnų kolekcijas ir pan. Mokytojo specialybė yra labai sociali. Išivaizduokite, kiek daug kontakto su mokytojais, kiek daug prisiminimų, pojūčių, potyrių ir kaip tai išsismelkia į mus.

„Esu alytiškė. 2007 m. baigiau Alytaus Adolfo Ramanausko-Vanago vidurinę (tada dar) mokyklą. Vilniaus pedagoginiame universitete pagrindinės studijos, o po to — švietimo vadybos ir lyderystės magistro diplomą Lietuvos edukologijos universitete“, — trum-

pai įvardijo pedagogė Vaida reikšmingus biografinius faktus.

— Kas sunkiausia, lengviausia, maloniausia darbe? Gal galėtumėte pateikti bendradarbiavimo su mokiniais, jų tėvais detalių?

Č.B. Šiandien neužtenka vien vadovėlio, reikia nuolat atnaujinti žinias, keisti darbo stilių, moky-mo(si) metodus. Tenka nuolat mokytis patiems.

Sunku, kai mokinių akys abejingos, ne taip lengva juos sudominti. Jei pavyksta, tai tikrai nudžiugina. Tokios akimirkos pačios nuostabiausios. Puiku, kai mokiniai, susitikę gatvėje, pasilabina, o ne bėga į kitą gatvės pusę, kai buvę mokiniai aplanko, padėkoja.

Bendraudant su mokiniais, jų tėvais buvo visko. Mintyse išskyla draugiški, pikti, liūdni, juokingi prisiminimai. Vienas įvykis ypač įstrigo atmintyje. Tai nutiko maždaug prieš aštuoniolika metų. Eina Alytaus Naująja gatve ir gir-džiu — kažkas šaukia. Staiga atsigrežiu ir matau „įkaušusį“ vaikina, sparčiai artėjantį manęs link ir šaukiantį: „Labas rytas, mokytoja! Ar prisimenate, kai man parašėte dvejetainį?“ Mėginau aiškintis, bet nepavyko, teko pagreitinti žingsnį.

V.S. Aš esu mokytoja. Nors per vieną dieną tenka pabūti aktore, drauge, slaugė ir gydytoja, trenere, pamestų daiktų ieškotoja, pinigų skolintoja, psichologe, mama, pardavėja, politike ir paslapčių saugotoja. Mėgstu savo dėstomą dalyką ir stengiuosi kiekvieną pamoką visą save atiduoti. Manau, jog mokiniai tai jaučia. Nors tik keleriais metais vyresnė už dalį savo mokinių, kreiptis vardu jie išdrįso tik kelis kartus. Kol kas bendraudant išlieka kreipiniai „mokytoja“, „jūs“. Su mokiniais daug analizuojame, diskutuojame, nes jiems suteikiu galimybę praturtinti jų žinias ir pasaulio suvokimą. Visa tai bandau perteikti šiuolaikiškai: per įvairias vaizdines, skaitmenines mokymo priemones, kurios talkina mokymo procese, padeda geriau įsiminti.

Mano tikslas — ne materialios vertybės, nors visada ieškau mokiniuose slypinčių lobių. Nuolatos

bandau išvelgti ir padėti prasmingai panaudoti kartais giliai po pralaimėjimų griuvėsiais pasislėpusius jų gabumus.

— Ką manote apie anų laikų ir dabartinį mokytoją, jo vaidmenį plačiaja prasme?

Č.B. Anų laikų mokytojas buvo išpraustas į tam tikrus rėmus. Dabartinis mokytojas — savarankiškas kūrėjas, gebas už save pakovoti.

V.S. Mokytojas — tik vaikščiojanti enciklopedija — yra nebereikalingas. Aš mokiniams dažnai sakau, kad reikiamą biologijos sąvoką ar procesą, panaršius internete, galima rasti per kelias sekundes, tačiau informaciją reikia ne tik žinoti, bet ir suprasti galimus proceso rezultatus, kelti hipotezes, suformuluoti išvadas, pritaikyti jo supratimą gyvenime. Reikalingas žmogus, kuris vaikui padėtų pasirinkti informaciją, sudarytų geras sąlygas ją išmokti.

Giliai esu įsitikinusi, kad mokytojo specialybė turi būti prestižinė. Aš galvoju, kad ji taps prestižinė. Vienaip ar kitaip, manau, kad jau dabar yra. Mano manymu, pirmieji žingsniai keliant pedagogo profesijos prestižą turėtų būti švietimui skiriamų lėšų, pedagogo darbo užmokesčio didinimas. Taip, esu įsitikinusi, kad pedagogo studijas pasirinktų daugiau jaunų, motyvuotų, talentingų ir kūrybiškų žmonių, padidėtų pedagoginio darbo konkurencingumas, didinantis ir savąjį profesinį augimą, ir formuojantis savąjį profesinį identitetą.

— Kokios mintys, gerbiamoji Česlova, kyla, kai stovite prie Putinų gimnazijos Laiko juostos?

— Tai antrieji mano namai, čia gyvena mano jaunystė, mano branda, mokinių juokas, kuriuos mokiau ir kurie dar mokosi dabar.

Žiūrėdama į nuotraukas, esančias ant sienos tarp valgyklos ir lauko durų, prisimenu savo pirmąjį direktorių A.Žuvininką, pavaduotoją A.Švedkauską ir daug kitų buvusių ir dabartinių kolegų, kuriuos pažįstu jau 36 metus.

— Ką dar norėtumėte pasakyti apie save, savo siekius ir troškimus? Tinka viskas — ir kritika, ir savikritika, ir geras, šiltas žodis, ir pabarimas.

Č.B. Vienas iš mano pagrindinių siekių, kad mokiniai išmoktų, suprastų ir mokymo metodai būtų kuo įdomesni, kad mokiniai būtų suinteresuoti mokslu. Nebijau naujovių, naujosios technologijos man nesvetimos. Mano „bėda“ — amžius. Prisimenu prieš kelerius metus parašytą mokinuko pamokos refleksiją — „Noriu jaunesnės mokytojos.“ Tačiau dabar net neišivaizduoju savęs, dirbančios kitą darbą.

V.S. Man leista džiaugtis nuostabių, pilnų malonių patyrimų gyvenimu. Už tai dėkoju visuomenei ir vaikų tėvams, patikėjusiems man didžiausią pasaulį vytybę — vaikų. Mano praeitis pilna prisiminimų, dabartis — viliojanti, pilna nuotykių ir smagumo, nes man leista prisiliesti prie ateities, nes aš esu mokytoja.

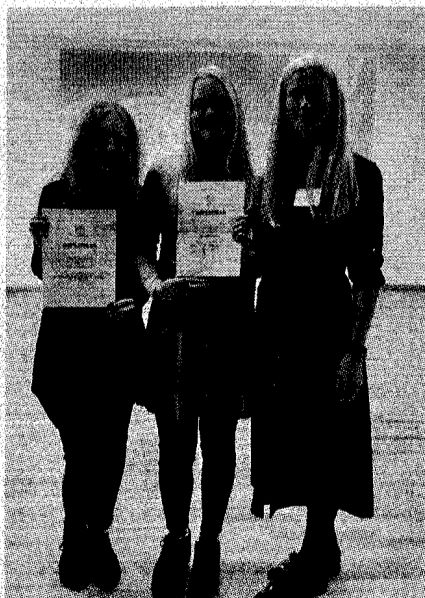
„Prilaikydami, tiktai laikydami vienas kitą, mes galime būti stipresni ir jaukesni, reikalingi vieni kitiems...“ — šiais poeto Justino Marcinkevičiaus žodžiais atsivėikino biologė Vaida iš Putinų.

Vytautas BIGAILA,

1974 m. Alytaus 6-ojoje vid. m-kloje pradėjęs pedagoginį kelią

Vaida Sakalauskienė (dešinėje) su rusų kalbos mokytoja metodininke Gražina Sakalauskienė.

Respublikinis jaunųjų mokslininkų konkursas. Mokinės Ligita Marčiulaitė ir Brigita Maselskaitė.